

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.022.01.2023

**Pani
Marta Mazurek
Dyrektor
Zespołu Szkół Gastronomicznych i Hotelarskich
im. Kazimierza Andrzeja Jaworskiego w Chełmie**
ul. Reformacka 13
22-100 Chełm

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola P/23/025 – Szkolnictwo zawodowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Gastronomicznych i Hotelarskich im. Kazimierza Andrzeja Jaworskiego w Chełmie ul. Reformacka 13, 22-100 Chełm (dalej: Zespół Szkół lub ZSGiH).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marta Mazurek – Dyrektor Zespołu Szkół od 1 września 2009 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki do kształcenia zawodowego. 2. Realizacja procesu kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 6 grudnia 2023 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Dariusz Barej, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/142/2023 z 26 września 2023 r. 2. Anna Zawadzka, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do przeprowadzenia kontroli nr LLU/163/2023 z 19 października 2023 r. (akta kontroli tom I str. 1-5)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia zapewnienie przez Dyrektora ZSGiH warunków nauki oraz procesu kształcenia zawodowego realizowanego przez Zespół Szkół.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W Zespole Szkół zatrudniano wykwalifikowaną kadrę nauczycieli, zgodnie z wymogami określonymi w § 3 ust. 1 i 2 oraz § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli ³ . Nauczyciele przedmiotów zawodowych realizowali obowiązkowe szkolenia branżowe na podstawie harmonogramu ustalonego przez Dyrektora ZSGiH. Pomieszczenia pracowni zawodowych i ich wyposażenie dydaktyczne spełniały warunki BHP. Wyposażenie pracowni zawodowych w pomoce dydaktyczne odpowiadało podstawie programowej kształcenia szkolnictwa branżowego w zawodach: cukiernik, kucharz i pracownik obsługi hotelowej, określonej w § 1 ust. 1 pkt 12 i pkt 27 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego ⁴ . Wyposażenie pracowni zawodowych uzupełniano m.in. w ramach zrealizowanych od 2017 r. do 2023 r. projektów unijnych. Kwota przeznaczona na wyposażenie pracowni wyniosła 944,8 tys. zł, a na ich remonty 900 tys. zł.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm.

⁴ Dz. U. poz. 991, ze zm.

Stwierdzona podczas oględzin budynków Zespołu Szkół nieprawidłowość polegała na braku osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania na korytarzach i w jednej z pracowni zawodowych. Książka obiektu budowlanego prowadzona dla budynku Zespołu Szkół nie posiadała wpisów (za lata 2021-2023), o których mowa w art. 60a pkt 3-6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁵. Brakujące wpisy zostały uzupełnione w trakcie kontroli NIK.

Oferta kształcenia była adekwatna do potrzeb rynku pracy, zarówno lokalnego, wojewódzkiego, jak i krajowego. Rzetelnie analizowano wyniki przeprowadzanych egzaminów dla poszczególnych kwalifikacji oraz losy absolwentów, na podstawie których prawidłowo zdiagnozowano potrzeby edukacyjne uczniów. Dyrektor ZSGiH nawiązywała aktywną współpracę z przedsiębiorcami, organizacjami branżowymi i uczelniami wyższymi. W ZSGiH realizowano wymaganą przepisami prawa liczbę godzin kształcenia zawodowego, a ponadto oferowano, w ramach realizowanych projektów unijnych, kursy i szkolenia pozwalające uczniom nabywać dodatkowe umiejętności i uprawnienia zawodowe w zakresie wybranych kwalifikacji. Prawidłowo i rzetelnie zorganizowano działania dotyczące doradztwa zawodowego i praktycznej nauki zawodu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Warunki do kształcenia zawodowego

1.1. W skład Zespołu Szkół wchodziły: Technikum Nr 4, Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 4 (dalej: BSI) i Branżowa Szkoła II Stopnia Nr 4 (dalej: BSII). Kontrolą NIK objęto BSI i BSII. Organem prowadzącym Zespół Szkół było Miasto Chełm. W latach szkolnych 2017/2018 i 2018/2019 Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 4 w Chełmie nauczala w zawodach kucharz (symbol zawodu 512001) i cukiernik (751201). W latach szkolnych 2019/2020 i 2021/2022 BSI nauczala w zawodach kucharz (512001) i cukiernik (751201), w latach 2022/2023 i 2023/2024 oprócz zawodu kucharz i cukiernik, wprowadzono naukę zawodu pracownik obsługi hotelowej (962907). BSII w latach szkolnych od 2020/2021 do 2023/2024 kształciła w dwóch zawodach: technik żywienia i usług gastronomicznych (343404) i technik technologii żywności (314403). W roku szkolnym 2017/2018 naukę rozpoczęło 92 uczniów (wg stanu na 30 września 2017 r.), promocję uzyskało 88, tj. 95,7%, nie uzyskało promocji trzech uczniów⁷ (3,3%), zrezygnowało z nauki pięciu (5,4%). W roku szkolnym 2018/2019 - 96 uczniów rozpoczęło naukę, 80 (83,3%) otrzymało promocję, siedmiu (7,3%) nie otrzymało promocji, a pięciu uczniów (5,4%) zrezygnowało. W roku szkolnym 2019/2020 naukę rozpoczęło 127 uczniów, 127 otrzymało promocję (100%), jeden nie otrzymał promocji (0,8%), 13 zrezygnowało (10,2%). W roku 2020/2021 - 188 uczniów rozpoczęło naukę, 179 otrzymało promocję (95,2%), ośmiu nie otrzymało promocji (4,3%), 26 zrezygnowało z dalszej nauki (13,8%). W roku 2021/2022 naukę rozpoczęło 219 uczniów, 197 (90%) otrzymało promocję, ośmiu (3,7%) nie otrzymało, 17 (7,8%) uczniów zrezygnowało. W roku szkolnym 2022/2023 naukę rozpoczęło 280 uczniów, 246 (87,9%) otrzymało promocję, 13 (4,6%) nie otrzymało i 22 (7,9%) zrezygnowało z nauk. W roku szkolnym 2023/2024 – naukę rozpoczęło 297 uczniów.

(akta kontroli tom I str. 6-11)

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 682, ze zm. Dalej: Prawo budowlane.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Różnica pomiędzy liczbą uczniów rozpoczynających naukę, promowanych i niepromowanych wynika z różnej liczby uczniów w poszczególnych miesiącach roku szkolnego.

W latach objętych kontrolą nie wystąpiły przypadki rezygnacji uczniów z kształcenia w zawodzie powodujące likwidację kierunku kształcenia, na który prowadzono nabór w ramach klasy pierwszej. Występowały jedynie pojedyncze przypadki rezygnacji uczniów z nauki na początku semestru i w trakcie nauki (zmiana miejsca zamieszkania, podjęcie pracy, brak promocji do następnej klasy).

(akta kontroli tom I str. 11-14)

1.2. W poszczególnych latach szkolnych według stanu na 30 września liczba nauczycieli w BSI wynosiła:

- w roku szkolnym 2019/2020 pięciu nauczycieli (1,22 etatu) uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych i 14 nauczycieli (6,38 etatu) uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu;
- w roku szkolnym 2020/2021 trzech nauczycieli (1,33 etatu) uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych i 10 nauczycieli (7 etatów) uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu;
- w roku szkolnym 2021/2022 trzech nauczycieli (1,20 etatu) uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych i 13 nauczycieli (9,53 etatu) uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu;
- w roku szkolnym 2022/2023 czterech nauczycieli (1,25 etatu) uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych i 13 nauczycieli (7,66 etatu) uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu;
- w roku szkolnym 2023/2024 czterech nauczycieli (1,97 etatu) uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych i 14 nauczycieli (9,12 etatu) uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu.

W poszczególnych latach szkolnych według stanu na 30 września liczba nauczycieli w BSII wynosiła:

- w roku szkolnym 2020/2021 jeden nauczyciel (0,11 etatu) uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, jeden nauczyciel (0,25 etatu) uczący wyłącznie praktycznej nauki zawodu i trzech nauczycieli (0,69 etatu) uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu;
- w roku szkolnym 2021/2022 dwóch nauczycieli (0,24 etatu) uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, jeden nauczyciel (0,17 etatu) uczący wyłącznie praktycznej nauki zawodu i dziewięciu nauczycieli (0,54 etatu) uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu;
- w roku szkolnym 2022/2023 jeden nauczyciel (0,44 etatu) uczący wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, jeden nauczyciel (0,25 etatu) uczący wyłącznie praktycznej nauki zawodu i siedmiu nauczycieli (0,74 etatu) uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu;
- w roku szkolnym 2023/2024 czterech nauczycieli (0,78 etatu) uczących wyłącznie teoretycznych przedmiotów zawodowych, jeden nauczyciel (0,25 etatu) uczący wyłącznie praktycznej nauki zawodu i sześciu nauczycieli (1,17 etatu) uczących teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu.

(akta kontroli tom I str. 37-40)

Liczba nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu w przedziałach wiekowych według stanu na 31 grudnia w poszczególnych latach szkolnych w BSI przedstawiała się następująco:

- w 2019 r. – 19 nauczycieli, z czego w przedziale wiekowym 31-40 lat – dwóch nauczycieli przedmiotów teoretycznych, 41-50 – dziewięciu (jeden przedmiotów teoretycznych, ośmiu teoretycznych i praktycznej nauki zawodu), 51-60 – siedmiu (dwóch nauczycieli przedmiotów teoretycznych, pięciu uczących przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu), powyżej 60 lat – jeden nauczyciel przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu;

- w 2020 r. – 13 nauczycieli, z czego w przedziale wiekowym 31-40 lat – jeden nauczyciel przedmiotów teoretycznych, 41-50 – czterech nauczycieli przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu, 51-60 – ośmiu (dwóch nauczających przedmiotów teoretycznych, sześciu teoretycznych i praktycznej nauki zawodu);
- w 2021 r. – 16 nauczycieli, z czego w przedziale wiekowym 31-40 lat – czterech (dwóch nauczycieli przedmiotów teoretycznych, dwóch przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu), 41-50 – trzech nauczycieli przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu, 51-60 – dziewięciu (jeden nauczyciel przedmiotów teoretycznych, ośmiu przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu);
- w 2022 r. – 17 nauczycieli, z czego w przedziale wiekowym 31-40 lat – jeden nauczający przedmiotów teoretycznych, 41-50 – pięciu (jeden nauczyciel przedmiotów teoretycznych, czterech przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu), 51-60 – 11 (dwóch nauczycieli przedmiotów teoretycznych, dziewięciu przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu);

w BSII:

- w 2020 r. – pięciu nauczycieli, z czego w przedziale wiekowym 31-40 lat – jeden nauczyciel przedmiotów teoretycznych, 41-50 – dwóch (jeden nauczyciel praktycznej nauki zawodu, jeden przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu), 51-60 – dwóch nauczycieli przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu;
- w 2021 r. – 12 nauczycieli, z czego w przedziale wiekowym 31-40 lat – czterech (dwóch nauczycieli przedmiotów teoretycznych, dwóch praktycznej nauki zawodu), 41-50 – dwóch nauczycieli przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu, 51-60 – sześciu (jeden nauczyciel praktycznej nauki zawodu, jeden przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu);
- w 2022 r. – 9 nauczycieli, z czego w przedziale wiekowym 31-40 lat – jeden nauczyciel przedmiotów teoretycznych, 41-50 – trzech nauczycieli przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu, 51-60 – pięciu (jeden nauczyciel praktycznej nauki zawodu, czterech przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu).

(akta kontroli tom I str. 14-15, 522-523)

W latach objętych kontrolą nie wystąpiły przypadki zatrudnienia nauczycieli pobierających świadczenie emerytalne lub osób, które wcześniej korzystały ze świadczeń kompensacyjnych. Nie wystąpiły również przypadki rezygnacji z prowadzenia zajęć ze względu na braki kadrowe.

(akta kontroli tom I str. 36)

W kontrolowanym okresie na emeryturę przeszedł jeden nauczyciel uczący zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu (rok szkolny 2017/2018). Z trzema nauczycielami uczącymi zarówno teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz praktycznej nauki zawodu nie przedłużono wcześniej zawartych umów (z jedną osobą w roku szkolnym 2017/2018 i dwoma w roku 2021/2022). Jeden nauczyciel uczący teoretycznych przedmiotów zawodowych w roku szkolnym 2020/2021 rozwiązał umowę o pracę (na własną prośbę); jeden nauczyciel uczący teoretycznych przedmiotów zawodowych w roku szkolnym 2023/2024 otrzymał urlop dla poratowania zdrowia. Nauczyciele nie korzystali ze świadczenia kompensacyjnego.

(akta kontroli tom I str. 98-99)

Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że wakaty występujące na etapie planowania organizacji nauczania na dzień 1 września w latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 były

obsadzone. Nauczycieli z odpowiednimi kwalifikacjami poszukiwano za pośrednictwem Kuratorium Oświaty w Lublinie, Powiatowego Urzędu Pracy w Chełmie i w środowisku lokalnym.

(akta kontroli tom I str. 36)

W latach objętych kontrolą nie wystąpiły przypadki zatrudniania nauczycieli przedmiotów zawodowych w trakcie roku szkolnego.

(akta kontroli tom I str. 100)

1.3. Nauczyciele przedmiotów zawodowych⁸ zatrudnieni w BSI i BSII na dzień 30 września 2022 r., posiadali niezbędne kwalifikacje⁹, zgodnie z przepisami określonymi w § 3 ust. 1 i 2 oraz § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli.

(akta kontroli tom I str. 16-35, 524-526)

1.4. Według stanu na dzień 30 września 2022 r. liczba nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i praktycznej nauki zawodu w BSI i BSII – wynosiła 18. Zgodnie z harmonogramem szkoleń branżowych ustalonym przez Dyrektora ZSGiH w okresie od 29 listopada 2021 r. do 19 sierpnia 2022 r. szkolenia branżowe odbyło 17 nauczycieli¹⁰ i jeden nauczyciel¹¹ w okresie od 1 października 2022 r. do 31 sierpnia 2023 r., wszyscy w wymiarze 40 godzin.

Zrealizowane szkolenia zostały udokumentowane zaświadczeniami podpisanymi przez pracodawców, z podaniem terminu, wymiaru godzin i zakresu szkolenia branżowego.

(akta kontroli tom I str. 41-60)

Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że w celu umożliwienia nauczycielom realizacji obowiązku szkoleń branżowych, na zebraniu Rady Pedagogicznej w dniu 22 czerwca 2021 r. przedstawiono zasady odbywania stażu, obowiązki nauczyciela i jego prawa w tym zakresie, zasady pokrycia poniesionych kosztów, obowiązki Szkoły i pracodawcy. Ponadto prowadzono rozmowy z pracodawcami w celu pozyskania miejsc odbywania szkoleń branżowych nauczycieli w Chełmie i okolicy. Uwzględniono propozycje nauczycieli wskazujące wybrany przez nich zakład pracy. Prowadzono rozmowy z nauczycielami na temat dogodnego terminu i miejsca realizacji szkoleń. Na prośbę nauczycieli w zakresie realizacji szkoleń branżowych wprowadzono zmiany we wniosku o dofinansowanie projektu unijnego „Najlepsi, bo profesjonalni”, a następnie uzyskano zgodę Urzędu Marszałkowskiego (Instytucji Zarządzającej) na proponowane zmiany. Zmiany polegały na umożliwieniu realizacji stażu w renomowanych hotelach Polski, z zapewnieniem pokrycia kosztów dojazdu, zakwaterowania i wyżywienia czterech nauczycieli oraz refundację części wynagrodzenia pracodawcy.

(akta kontroli tom I str. 61-63)

⁸ Zbadano kwalifikacje wszystkich 18 nauczycieli nauczających przedmiotów zawodowych (teoretycznych i praktycznych) w roku szkolnym 2022/2023.

⁹ Wszyscy posiadali przygotowanie pedagogiczne, ponadto: osiem osób ukończyło studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami (§ 3 ust. 1 pkt 1), spośród tych ośmiu osób cztery nauczają przedmiotów teoretycznych, a cztery przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu; sześć osób ukończyło studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, na kierunku spoza zakresu nauczanych przedmiotów lub zajęć i studia podyplomowe w zakresie nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć (§ 3 ust. 1 pkt 3), spośród tych sześciu osób jedna nauczają praktycznej nauki zawodu, a pięć przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu; jedna osoba ukończyła studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem (§ 3 ust. 2 pkt 1), nauczają przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu; trzy osoby posiadały tytuł mistrza w zawodzie, nauczają przedmiotów teoretycznych i praktycznej nauki zawodu.

¹⁰ Zatrudnieni 1 września 2019 r., tj. z chwilą wejścia w życie rozporządzenia z 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli.

¹¹ Zatrudniony 1 września 2020 r.

W okresie objętym kontrolą Dyrektor ZSGiH terminowo składała do Urzędu Miasta Chełm (dalej: Urząd) wnioski o dofinansowanie doskonalenia nauczycieli, tj. zgodnie z § 4 rozporządzenia z dnia 23 sierpnia 2019 r. Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe¹² oraz § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków¹³. W składanych do Urzędu wnioskach uwzględniano propozycje nauczycieli, zespołów nauczycielskich i Rady Pedagogicznej. Planowane formy doskonalenia obejmowały m.in. szkolenia branżowe nauczycieli przedmiotów zawodowych.

(akta kontroli tom I str. 64-97)

W planie Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli na rok szkolny 2021/2022 ujęto diagnozę potrzeb nauczycieli w zakresie terminu i miejsca realizacji stażu branżowego. Diagnozowano obszary wiedzy i umiejętności nauczycieli wymagających wsparcia. Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że diagnozę prowadzono poprzez rozmowy z nauczycielami, obserwację zajęć teoretycznych i praktycznych. Rozpoznano potrzeby nauczycieli w zakresie poszerzenia wiedzy i rozwijania umiejętności zawodowych związanych z nauczaniem zawodem w rzeczywistym środowisku pracy oraz braki w tym zakresie. Efektem diagnozy było skierowanie nauczycieli do odpowiednich zakładów pracy zgodnie z potrzebami i kwalifikacjami praktycznymi nauczycieli.

(akta kontroli tom I str. 62-63)

1.5. W książce obiektu budowlanego prowadzonej dla budynku Zespołu Szkół brak było wpisów (za lata 2021-2023), o których mowa w art. 60a pkt 3-6 Prawa budowlanego, dotyczących robót budowlanych związanych z obiektem budowlanym; kontroli, o których mowa w art. 62 ust. 1 wymienionej ustawy; ekspertyz i opinii technicznych dotyczących obiektu budowlanego oraz imion i nazwisk osób, przez które zostały sporządzone, a także przeglądów technicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej¹⁴. Brakujące wpisy zostały uzupełnione w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli tom I str. 220-234)

W latach 2019-2023 budynek Zespołu Szkół był poddawany okresowej kontroli technicznej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego.

Osoba posiadająca uprawnienia budowlane dokonała przeglądu i sprawdzenia stanu sprawności technicznej i wartości użytkowej obiektu budowlanego w ramach kontroli okresowej rocznej¹⁵ (tj. w dniach: 15 kwietnia 2019 r., 15 kwietnia 2020 r., 15 kwietnia 2021 r., 15 kwietnia 2022 r. i 25 kwietnia 2023 r.). W protokołach z lat 2019-2022 wskazano na konieczność przeprowadzenia robót budowlanych z uwagi na zły stan: pokrycia dachowego, elewacji, gzymsów budynku, cokołu z opaską, nawierzchni dojazdów i dojazdów, ogrodzenia murowanego. Roboty te nie zostały wykonane.

(akta kontroli tom I str. 161-208)

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 2628.

¹³ Dz. U. Nr 46 poz. 430, ze zm.

¹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 2057, ze zm.

¹⁵ Zgodnie z art. 62 ust. 4 Prawa budowlanego.

Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że organ prowadzący był wielokrotnie informowany o potrzebie remontu elewacji i dachu budynku Zespołu Szkół. W uzgodnieniu z Miastem Chełm i Lubelskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wykonane zostały kosztorysy inwestorskie na wymianę pokrycia dachu i remont elewacji.

(akta kontroli tom I str. 110-156)

Prezydent Miasta Chełm wyjaśnił, że z uwagi na duży koszt związany z realizacją robót budowlanych wynikających z ww. protokołów okresowej kontroli, Miasto starało się pozyskać środki zewnętrzne na wykonanie kompleksowych remontów.

W marcu 2023 r. aplikowało o dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków, ale pomimo podjętych starań, wnioski nie otrzymały dofinansowania, o które zabiegano. Wykonanie wymaganych prac remontowych wiąże się z bardzo dużym nakładem środków finansowych, a dodatkowo wymaga uzyskania pozwolenia Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie, dlatego na chwilę obecną w ramach posiadanych środków w ZSGiH dokonywane są bieżące naprawy elewacji budynku oraz pokrycia dachowego.

(akta kontroli tom I str. 110-156)

Przeprowadzone w latach 2019-2023 w Zespole Szkół kontrole, badania i przeglądy dotyczące: przewodów kominowych, pomiarów ochronnych instalacji elektrycznej i odgromowej, wydajności i ciśnienia hydrodynamicznego przeciwpożarowych hydrantów wewnętrznych oraz gaśnic, nie wykazały nieprawidłowości. Nieszczelność instalacji gazowej stwierdzona podczas kontroli przeprowadzonej 21 stycznia 2021 r. została niezwłocznie usunięta. Kontrole stanu technicznego instalacji elektrycznych, piorunochronnych, gazowych i kominowych przeprowadziły osoby posiadające kwalifikacje wymagane w art. 62 ust. 5 Prawa budowlanego.

Dyrektor ZSGiH zgodnie z § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁶, corocznie sporządzała protokoły z przeprowadzonych kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Zespołu Szkół, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Kopie protokołów przekazywano niezwłocznie do Urzędu. W okresie objętym kontrolą na terenie Zespołu Szkół wydarzyło się dziewięć wypadków¹⁷, które sklasyfikowano jako lekkie, za każdym razem powiadamiano opiekunów prawnych, społecznego inspektora pracy, organ prowadzący i Radę Rodziców.

Zgodnie z § 21 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny, pracownicy Zespołu Szkół zostali przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy, a także posiadali aktualne zaświadczenia ze szkolenia z zakresu BHP stosownie do wymogu § 15 rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy¹⁸. Zapewniono dostęp do budynku osobom niepełnosprawnym, zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹⁹. Przy wejściu do budynku znajdował się wjazd dla wózków, a wewnątrz zainstalowano platformę schodową typu X3 do transportu osób niepełnosprawnych. Urządzenie posiadało księgę rewizyjną i dziennik konserwacji z aktualnymi badaniami dopuszczającymi do eksploatacji.

(akta kontroli tom I str. 235-311, 514-519)

¹⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604. Dalej: rozporządzenie MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

¹⁷ Spośród dziewięciu wypadków (złamanie zęba, złamania palców, skręcenia stawu skokowego, zwichnięcie barku) pięć wydarzyło się na lekcji wychowania fizycznego, trzy na przerwie lekcyjnej i jeden przy wychodzeniu ze Szkoły.

¹⁸ Dz. U. z 2004 r. Nr 180 poz. 1860.

¹⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1225. Dalej: rozporządzenie MI w sprawie warunków technicznych.

Ogłędziny pracowni gastronomicznej, hotelarskiej, cukierniczej i informatycznej oraz trzech sanitariatów, wykazały, że w Zespole Szkół zapewniono odpowiednie warunki, określone w rozdziale 1 i 2 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Teren Zespołu Szkół był ogrodzony murem, przy jezdni dodatkowo zainstalowano bariery uniemożliwiające bezpośrednie wyjście uczniów na jezdnię. Plan ewakuacji umieszczono na wszystkich kondygnacjach, drogi ewakuacyjne były oznaczone w sposób wyraźny i trwałe. Otwory kanalizacyjne i studzienki na terenie Zespołu Szkół odpowiednio zabezpieczono. Urządzenia w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych były sprawne i utrzymane w czystości, zapewniono bieżącą, ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny osobistej. Pokój nauczycielski, kuchnię i pomieszczenia pracowni zawodowych wyposażono w apteczki pierwszej pomocy i instrukcje o zasadach udzielania tej pomocy. Przy urządzeniach i maszynach stanowiących pomoce dydaktyczne wywieszono w widocznym miejscu instrukcje obsługi. W pracowniach zawodowych znajdowały się regulaminy określające zasady bezpieczeństwa i higieny pracy. Grzejniki centralnego ogrzewania na korytarzach parteru i I piętra budynku Zespołu Szkół oraz w pracowni hotelarskiej nie zostały zabezpieczone w sposób określony w § 302 ust. 3 rozporządzenia MI w sprawie warunków technicznych (szczegóły opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli tom I str. 302-308)

1.6. Ogłędziny trzech pracowni: gastronomicznej, hotelarskiej i cukierniczej wykazały, że w Zespole Szkół zapewniono pomieszczenia dydaktyczne z wyposażeniem odpowiadającym technologii i technice stosowanej w zawodach: cukiernik (kwalifikacja SPC.01), kucharz (kwalifikacja HGT.02) i pracownik obsługi hotelowej (kwalifikacja HGT.03), ujęte w § 1 ust. 1 pkt 12 i pkt 27 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

(akta kontroli tom I str. 302-308)

1.7. W 2017 r. i w 2021 r. Dyrektor ZSGiH przeprowadziła diagnozę potrzeb Zespołu Szkół na podstawie sprawozdania z nadzoru pedagogicznego, wyników ewaluacji wewnętrznej, analizy losów absolwentów, planu Wewnętrznego Doskonalenia Nauczycieli, Planu pracy szkoły oraz Strategii rozwoju szkoły do roku 2024. Wnioski i rekomendacje z wymienionej analizy dotyczyły m.in. konieczności stałej modernizacji bazy dydaktycznej wynikającej z postępu technologicznego, potrzeby doposażenia pracowni kształcenia zawodowego i ogólnego w tym m.in. zakupu rzutników multimedialnych, tablic interaktywnych, komputerów, tabletów, dostosowania wyposażenia do zmieniających się wymagań określonych przez instytucje egzaminujące zawodowo, wymagań określonych w podstawie programowej oraz potrzeb pracodawców.

(akta kontroli tom I str. 312-366)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor ZSGiH nie zgłaszała do organu prowadzącego potrzeb w zakresie szkolnej bazy dydaktycznej. W latach 2017-2023 baza dydaktyczna umożliwiająca realizację podstawy programowej Zespołu Szkół była systematycznie uzupełniana w ramach realizowanych projektów unijnych. Dwa z nich zostały zrealizowane przez pracowników Zespołu Szkół, jeden przez Urząd:

1) „Zawodowi.pl”, nr RPLU.12.04.00-IZ.00-06-001/16 zrealizowany w okresie od 1 września 2017 r. do 31 października 2020 r. o wartości 2415,3 tys. zł, z czego 329,3 tys. zł przeznaczono na doposażenie pracowni do nauki zawodu;

2) „Najlepsi, bo profesjonalni” nr RPLU.12.04.00-IZ.00-06-002/18 zrealizowany w okresie od 1 września 2020 r. do 30 września 2023 r. o wartości 3012,6 tys. zł, z czego 336,8 tys. zł przeznaczono na doposażenie pracowni zawodowych;

3) „Dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy” (zrealizowany przez organ prowadzący), 278,7 tys. zł przeznaczono na doposażenie pracowni do nauki zawodu, a 900 tys. zł na remont i dostosowanie pracowni zawodowych. Łącznie na doposażenie pracowni zawodowych w ww. okresie wydatkowano 944,8 tys. zł.

(akta kontroli tom I str. 367-513)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Zespołu Szkół w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Grzejniki centralnego ogrzewania na korytarzu I piętra i parteru oraz w pracowni hotelarskiej nie zostały zabezpieczone w sposób określony w § 302 ust. 3 rozporządzenia MI w sprawie warunków technicznych.

(akta kontroli tom I str. 302-308)

Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że osłony z grzejników zostały zdjęte podczas remontu, a po jego zakończeniu, część z nich nie nadawała się do użytku. Poinformowała, że osłony będą sukcesywnie zakładane na grzejniki w miarę pozyskiwania środków finansowych.

(akta kontroli tom I str. 110-113)

2. Książka obiektu budowlanego budynku ZSGiH nie posiadała wpisów, o których mowa w art. 60a pkt 3-6 Prawa budowlanego.

Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że książka obiektu budowlanego budynku ZSGiH została uzupełniona o wszystkie brakujące wpisy.

(akta kontroli tom I str. 220-234)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Zespołu Szkół dotyczące warunków kształcenia zawodowego. Stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na ocenę kontrolowanego obszaru.

OBSZAR

2. Realizacja procesu kształcenia

Opis stanu
faktycznego

2.1. W latach szkolnych objętych kontrolą w BSI kształcono w zawodach: kucharz (512001), cukiernik (751201) oraz pracownik obsługi hotelowej (962907)²⁰. W BSII w latach 2020-2023 kształcono w zawodach technik żywienia i usług gastronomicznych (343404) oraz technik technologii żywności (314403). W BSI i BSII nie zlikwidowano w tym okresie żadnego zawodu.

Do czynników, jakie decydowały o wyborze realizowanych kierunków zawodowych Dyrektor ZSGiH zaliczyła:

- zapotrzebowanie na lokalnym i wojewódzkim rynku pracy,
- prowadzone rozmowy z pracodawcami,
- analizę liczby uczniów zainteresowanych kształceniem w danym zawodzie,
- dostęp do kadry pedagogicznej z odpowiednimi kwalifikacjami oraz wyniki analiz losów absolwentów, dokonywanych przez wychowawców i doradcę zawodowego.

W 2022 r., w celu dostosowania oferty Szkoły do aktualnych potrzeb rynku pracy, Dyrektor ZSGiH na podstawie wniosku w sprawie zasadności kształcenia w zawodzie, po otrzymaniu pozytywnej opinii Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy²¹ (dalej: WRRP), utworzyła nowy kierunek zawodowy – pracownik obsługi hotelowej.

²⁰ Zawód utworzony w roku szkolnym 2022/2023.

²¹ Uchwała nr III/130/2022 Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy w Lublinie z dnia 24 marca 2022 r. w sprawie opinii o zasadności kształcenia w zawodzie pracownik obsługi hotelowej.

Kierunki kształcenia były konsultowane zarówno z Urzędem, WRRP, jak również z pracodawcami. W 2020 r. utworzono BSII dającą możliwość kontynuacji nauki dla absolwentów szkoły branżowej I stopnia.

(akta kontroli tom I str. 6-11, tom II str. 3, 34-44, 523-589)

W celu uzyskania informacji na temat jakości kształcenia uczniów i ich umiejętności zawodowych przeprowadzono rozmowy telefoniczne z pracodawcami oraz organizowano z nimi spotkania. Podpisywano porozumienia o współpracy oraz umowy o praktyczną naukę zawodu, a w ramach kontroli praktyk zawodowych uzyskiwano opinie i uwagi o umiejętnościach zawodowych uczniów odbywających praktyki. Również pracodawcy zgłaszali swoje sugestie w zakresie zapotrzebowania na pracowników z konkretnymi kompetencjami.

(akta kontroli tom II str. 3-4, 13-32)

W okresie objętym kontrolą podczas zebrań Rady Pedagogicznej doradca zawodowy przedstawiał analizę procesu zatrudniania absolwentów Zespołu Szkół na rynku pracy. Dyrektor ZSGiH poinformowała, że w roku szkolnym 2020/2021 ZSGiH brał udział w Projekcie Ogólnopolskim „Monitorowanie losów absolwentów II i III runda”, w którym uczestniczyli głównie uczniowie szkół branżowych.

(akta kontroli tom II str. 4, 9-12)

Zawody, w których kształci zarówno BSI, jak i BSII, znajdowały się w wykazach zawodów szkolnictwa branżowego, dla których prognozowane jest istotne lub umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników w województwie lubelskim.

(akta kontroli tom II str. 590-620)

2.2. W ZSGiH opracowano pięć programów nauczania zawodów²², w tym trzy w BSI i dwa w BSII. Szczegółowym badaniem objęto programy nauczania w roku szkolnym 2022/2023 w BSI w następujących zawodach: kucharz, cukiernik i pracownik obsługi hotelowej oraz w BSII w zawodach technik technologii żywności oraz technik żywienia i usług gastronomicznych. Programy nauczania zostały przyjęte na wnioski złożone do Dyrektora ZSGiH przez zespoły nauczycieli. Po uzyskaniu pozytywnych opinii, wydanych przez Radę Pedagogiczną²³ dla ww. programów nauczania, Dyrektor ZSGiH wydała decyzję o dopuszczeniu programów do użytku szkolnego i wpisaniu ich do Szkolnego zestawu programów nauczania²⁴ pod numerami: BS-12/2019, BS-13/2019 oraz BS-2/2022 dla BSI oraz BSII-4/2020 i BSII-5/2020 dla BSII.

(akta kontroli tom II str. 34-513)

2.3. W latach 2019-2023, oddzielnie dla każdego roku szkolnego oraz dla każdego zawodu, Dyrektor ZSGiH ustalała szkolny plan nauczania, w którym określała tygodniowy wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych.

Analiza szkolnych programów nauczania, szkolnych planów nauczania i dzienników lekcyjnych z lat 2022/2023 dla trzech zawodów²⁵ wykazała, że tygodniowa liczba godzin realizowanych przedmiotów kształcenia ogólnego, kształcenia zawodowego teoretycznego oraz zawodowego praktycznego była zgodna z podstawą programową określoną przez Ministra Edukacji Narodowej dla Szkół Branżowych I stopnia²⁶.

²² Kucharz (512001), cukiernik (751201), pracownik obsługi hotelowej (962907), technik żywienia i usług gastronomicznych (343404), technik technologii żywności (314403).

²³ Uchwała nr 6/II/19/20 Rady Pedagogicznej ZSGiH w Chełmie z 30 sierpnia 2019 r. w sprawie uzyskania opinii dotyczącej dopuszczenia do użytku w szkole zaproponowanych przez nauczycieli programów nauczania, Uchwała nr 2/IX/21/22 Rady Pedagogicznej ZSGiH w Chełmie z 30 czerwca 2022 r. w sprawie uzyskania opinii dotyczącej dopuszczenia do użytku w szkole zaproponowanych przez nauczycieli programów nauczania.

²⁴ Szkolny zestaw programów nauczania ZSGiH w Chełmie na rok szkolny 2022/2023.

²⁵ Kucharz (512001), cukiernik (751201), pracownik obsługi hotelowej (962907).

²⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego.

(akta kontroli tom II str. 514-522, tom III str. 1-16)

2.4. W latach 2019-2023 w BSI opracowano pięć programów realizacji doradztwa zawodowego (dalej: PRDZ), a w BSII cztery PRDZ²⁷, po jednym w każdym roku szkolnym, uwzględniające wewnętrzny system doradztwa zawodowego. PRDZ sporządzone przez szkolnego doradcę zawodowego zostały, po uprzednim pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną, zatwierdzone przez Dyrektora ZSGiH do 30 września każdego roku szkolnego. Zawierały m.in. tematykę działań, metody i formy realizacji tych działań, terminy ich realizacji oraz osoby odpowiedzialne, z podziałem wymienionych działań na skierowane do: uczniów, nauczycieli i wychowawców oraz rodziców²⁸. Wpisano w nich również stałą współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

Z PRDZ (dziewięciu) zostały sporządzone sprawozdania z ich realizacji w poszczególnych latach szkolnych. Sprawozdania zawierały informacje o zrealizowanych działaniach szkolnego doradcy zawodowego oraz o efektach tych działań, wpisano liczbę porad grupowych, indywidualnych i kontaktów z rodzicami. Ponadto w sprawozdaniach zawarto również wnioski i rekomendacje.

(akta kontroli tom III str. 17-83)

W wyniku analizy PRDZ w BSI i w BSII z roku szkolnego 2022/2023 oraz sprawozdania z realizacji doradztwa zawodowego stwierdzono, że podejmowano następujące działania:

- systematycznie diagnozowano zapotrzebowanie uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe przeprowadzając ankietę diagnozującą w klasach pierwszych;
- na bieżąco śledzono trendy na rynku pracy w celu przekazywania ich uczniom kończącym szkołę;
- koordynowano działalność informacyjno-doradczą prowadzoną przez szkołę;
- współpracowano z nauczycielami, pedagogami szkolnymi w realizowaniu działań związanych z doradztwem zawodowym, planowaniem kariery zawodowej i kształceniem na kolejnych poziomach;
- opracowano wewnętrzny System doradztwa zawodowego i nadzorowano jego realizację przez nauczycieli.

Zajęcia z doradztwa były realizowane w formie rozmów kierowanych z wychowawcą, zajęć lekcyjnych i rozmów indywidualnych z uczniami i rodzicami, wykładów, pogadanek i prezentacji. W roku szkolnym 2022/2023 przeprowadzono 30 porad grupowych, 32 porady indywidualne i nawiązano 6 kontaktów z rodzicami. W efekcie pracy doradcy zawodowego opracowano scenariusze zajęć: „Moje plany na przyszłość”, „10 cech niskiej samooceny”, „Jak stworzyć zespół”, „Uczenie się przez całe życie wymogiem współczesnego rynku pracy”. Przeprowadzono zajęcia instruktażowe z zakładania profilu zaufanego, przekazywano uczniom informacje o ofertach pracy w ich zawodach, informowano o sytuacji na rynku pracy oraz o kierunkach dalszego kształcenia. Z wniosków zapisanych w sprawozdaniu wynika, że uczniowie chętnie korzystali ze wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego, w szczególności przy tworzeniu dokumentów aplikacyjnych oraz czynnie uczestniczyli w zajęciach. Doradca zawodowy rekomendował kontynuowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Chełmie, szkołami dla dorosłych, uczelniami wyższymi; organizowanie zajęć ułatwiających poruszanie się po platformie e-puap oraz stronach zawierających oferty pracy.

(akta kontroli tom III str. 53-62, 81-82)

²⁷ W 2019 r. nie sporządzono PRDZ dla BSII, w związku z uruchomieniem BSII od roku szkolnego 2020/2021.

²⁸ Z wyjątkiem PRDZ w BSII, gdzie działania zostały podzielone na skierowane do uczniów oraz nauczycieli.

2.5. W okresie objętym kontrolą Dyrektor ZSGiH dysponowała dodatkowymi godzinami nauczania, które przeznaczono na zajęcia rozwijające umiejętności zawodowe dla uczniów.

W BSI były prowadzone zajęcia pn.:

- carving (dekorowanie potraw) - 1,5 godziny tygodniowo w zawodzie kucharz (512001) i cukiernik (751201) oraz jedna godzina tygodniowo w zawodzie pracownik obsługi hotelowej (962907);
- dekoracje w cukiernictwie - 1,5 godziny tygodniowo w zawodzie kucharz (512001) i cukiernik (751201);
- nowoczesne zarządzanie w hotelarstwie - dwie godziny tygodniowo w zawodzie pracownik obsługi hotelowej (962907).

W BSII były prowadzone zajęcia pn. dietetyka w wymiarze jednej godziny tygodniowo.

Poza tym w ZSGiH w ramach projektów unijnych²⁹ realizowano szkolenia i kursy doskonalenia zawodowego. Uczniowie brali udział m.in. w szkoleniach pn.: dekorowanie potraw z elementami carvingu, nowoczesny wizerunek wyrobów cukierniczych, kuchnia śródziemnomorska a piramida żywienia, menadżer służby pięt – organizacja pracy, diety i ich rodzaje, najpopularniejsze diety w ujęciu współczesnej gastronomii.

(akta kontroli tom I str. 413-472, tom II str. 4-5, tom III str. 1-5)

2.6. W latach 2019-2023 w BSI praktyczna nauka zawodu była zorganizowana w formie zajęć praktycznych w pracowniach zlokalizowanych na terenie szkoły. Organizacja praktycznej nauki zawodu została uregulowana w 32 Rozdziale Statutu BSI, w którym zapisano m.in. prawa i obowiązki ucznia realizującego praktyczną naukę zawodu, organizację, przebieg i sposób oceniania zajęć praktycznych oraz praktycznej nauki zawodu.

W BSII w analogicznym okresie praktyczna nauka zawodu odbywała się również w formie zajęć praktycznych w pracowniach szkolnych oraz w formie praktyk zawodowych na podstawie umów zawartych pomiędzy ZSGiH a pracodawcami. Do umowy takiej dołączano program praktyk zawodowych. Praktyczna nauka zawodu dla BSII została uregulowana również w Regulaminie organizacji i zaliczania kwalifikacyjnych kursów zawodowych w ZSGiH, zawierającym m.in. zasady organizacji i prowadzenia kursów, prawa i obowiązki uczestników oraz obowiązki organizatora, a także warunki i zasady oceniania na kursie. Uczniowie Zespołu Szkół zostali ubezpieczeni w zakresie Następstw Nieszczęśliwych Wypadków (dalej: NNW) w trakcie odbywania praktyk.

Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że zakres ubezpieczenia NNW uczniów, na prośbę rodziców uczniów, został rozszerzony o zajęcia praktyczne organizowane zarówno na terenie szkoły, jak również podczas praktyk zawodowych poza siedzibą szkoły, w następstwie czego nie było potrzeby zawierania dodatkowej polisy. Natomiast w związku z dużym kosztem tej polisy, zgodnie z propozycją rodziców, została ona w całości sfinansowana z funduszy Rady Rodziców.

(akta kontroli tom III str. 84-101, 226)

Analiza pięciu umów o praktyczną naukę zawodu, zawartych w roku szkolnym 2022/2023 wykazała, że zawierały one elementy określone w § 7 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu³⁰, z wyjątkiem zapisu o sposobie ponoszenia przez strony umowy kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu wraz z kalkulacją tych kosztów.

²⁹ „Zawodowi.pl” (RPLU.12.04.00-06-0053/16) oraz „Najlepsi, bo profesjonalni” (RPLU.12.04.00-06-0079/18).

³⁰ Dz. U. poz. 391.

Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że Szkoła nie ponosiła żadnych kosztów związanych z kierowaniem uczniów na praktyczną naukę zawodu prowadzoną w formie praktyk zawodowych. Ustalenia te były wynikiem rozmów z pracodawcami, którzy przyjmowali uczniów na praktyki.

(akta kontroli tom I str. 101-109, tom III str. 104-113)

W celu weryfikacji jakości realizowanych praktyk zawodowych kierownik Szkolenia Praktycznego przeprowadzała kontrole praktycznej nauki zawodu prowadzonej w formie praktyk u pracodawców³¹. Z kontroli sporządzane były protokoły zawierające m.in. nazwę i adres pracodawcy; ocenę stopnia realizacji programu praktyk; informacje o zapoznaniu uczniów z organizacją pracy, regulaminem pracy³², przepisami BHP; uwagi o uczniach oraz uwagi pracodawcy odnośnie do realizacji praktycznej nauki zawodu.

(akta kontroli tom II str. 15-19)

W ZSGiH nie organizowano tzw. staży uczniowskich³³. Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że nie było zainteresowania wśród uczniów taką formą nauki zawodu. Poza tym uczniowie pracowali w rzeczywistych warunkach w zakładach pracy realizując zajęcia praktyczne w ramach projektów unijnych realizowanych w Szkole.

(akta kontroli tom I str. 101-109)

W roku szkolnym 2019/2020, w związku z pandemią COVID-19, zawieszono prowadzenie w ZSGiH zajęcia praktyczne. Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że lekcje odbywały się za pośrednictwem platformy internetowej. Nauczyciele przedmiotów zawodowych prowadzili zajęcia praktyczne zdalnie z wykorzystaniem zasobów Internetu. Po złagodzeniu obostrzeń prowadzono w szkole naukę hybrydową³⁴. Poza tym w ZSGiH opracowano i wdrożono procedury bezpiecznego pobytu na terenie Szkoły. Zawierały one zasady, które były na bieżąco aktualizowane, organizacji zajęć praktycznych z podziałem zadań dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

(akta kontroli tom II str. 6-8)

2.7. Poziom zdawalności egzaminów zawodowych w poszczególnych latach szkolnych objętych kontrolą w BSI kształtował się następująco:

- w zawodzie kucharz (512001) w 2023 r. – 90,48%, w 2022 r. – 92,31% po szkole podstawowej i 86,67% po gimnazjum, w 2021 r. – 63,64%, w 2020 r. – 93,31%; w kraju i w województwie lubelskim było to odpowiednio: od 80% do 94% i od 51% do 94%;
- w zawodzie cukiernik (751201) w 2023 r. – 100%, w 2022 r. – 100% zarówno po szkole podstawowej, jak i po gimnazjum, w 2021 r. – 100%, w 2020 r. – 100%; w kraju i w województwie lubelskim było to odpowiednio: od 91% do 94% i od 92% do 94%.

W zawodzie pracownik obsługi hotelowej (962907) pierwszy egzamin praktyczny odbędzie się na koniec roku szkolnego 2023/2024. Poziom zdawalności egzaminów

³¹ Na podstawie sześciu protokołów kontroli praktycznej nauki zawodu prowadzonej w formie praktyk zawodowych w roku szkolnym 2022/2023.

³² W zakresie przestrzegania porządku.

³³ W celu umożliwienia uczniom branżowej szkoły I stopnia niebędącym młodocianymi pracownikami oraz uczniom technikum uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w rzeczywistych warunkach pracy na podstawie umowy zawartej między uczniem lub rodzicem a pracodawcą, wprowadzono możliwość odbywania przez uczniów stażu uczniowskiego w okresie nauki, który jest realizowany na odmiennych zasadach niż przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników. Zgodnie z art. 121a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900), uczniowie technikum i uczniowie branżowej szkoły I stopnia niebędący młodocianymi pracownikami mogą w okresie nauki odbywać staż w rzeczywistych warunkach pracy tzw., "staż uczniowski". Jego celem jest ułatwienia uzyskiwania doświadczenia i nabywania umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania pracy w zawodzie, w którym się kształcą.

³⁴ 50% uczniów uczestniczyło w zajęciach stacjonarnych w pracowniach, 50% uczniów odbywało zajęcia w domu za pośrednictwem platformy edukacyjnej.

zawodowych w latach szkolnych objętych kontrolą w BSII kształtował się następująco:

- w zawodzie technik żywienia i usług gastronomicznych (343404) w 2023 r. – 14,29%, w 2022 r. – 25%; w kraju i w województwie lubelskim było to odpowiednio: 55% i 63%;
- w zawodzie technik technologii żywności (314403) w 2023 r. – 50%, w 2022 r. – 62,5%; w kraju i w województwie lubelskim było to odpowiednio 71% i 76%.

(akta kontroli tom III str. 148, 150-174)

Dane o wynikach egzaminów były analizowane na zebraniach Rady Pedagogicznej podsumowujących semestry w kolejnych latach szkolnych. Analizy dla poszczególnych zawodów zawierały wnioski i rekomendacje dla nauczycieli, na podstawie których opracowywano, w okresie objętym kontrolą, harmonogram działań naprawczych egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. W ramach badania osiągnięć dydaktycznych uczniów z przedmiotów zawodowych zostały przeprowadzone egzaminy próbne. Ich wyniki zostały poddane ewaluacji i omówione z nauczycielami. W celu utrzymania wysokiego poziomu nauczania i poziomu zdawalności egzaminów, wdrażano działania na podstawie planów pracy zespołu przedmiotów zawodowych na poszczególne lata szkolne.

Polegały one m.in. na³⁵:

- podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i zdobywaniu kolejnych stopni awansu przez nauczycieli;
- opracowywaniu i wdrażaniu projektów edukacyjnych oraz innych przedsięwzięć na rzecz podnoszenia jakości pracy Szkoły;
- przygotowywaniu i uczestniczeniu uczniów w różnych prestiżowych konkursach i olimpiadach;
- rozwijaniu kompetencji uczniów;
- stałej dbałości o wysoki poziom procesu dydaktycznego;
- systematycznym diagnozowaniu i realizacji potrzeb uczniów.

(akta kontroli tom III str. 179-224)

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono egzaminy zawodowe w następujących kwalifikacjach: w BSI – w 2021 r. TG.04 Produkcja wyrobów cukierniczych, TG.07 Przygotowanie i wydawanie dań, w 2022 r. i w 2023 r. SPC.01 Produkcja wyrobów cukierniczych oraz HGT.02 Przygotowanie i wydawanie dań; w BSII – w latach 2022- 2023 SPC.07 Organizacja i nadzorowanie produkcji wyrobów spożywczych i HGT.12 Organizacja żywienia i usług gastronomicznych.

W latach szkolnych: 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023 liczba uczniów, którzy ukończyli Szkołę i przystąpili do egzaminu zawodowego³⁶ w BSI wyniosła odpowiednio: 25, 22, 62³⁷ i 39. Świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie otrzymało odpowiednio: 24, 18, 59³⁸ i 38 uczniów, a egzaminu zawodowego nie zdało dziewięć osób³⁹ w ciągu całego okresu objętego kontrolą.

W BSII w 2022 r. i w 2023 r. do egzaminu praktycznego przystąpiło odpowiednio 16 i 11 uczniów, z których siedmiu i trzech otrzymało świadectwa kwalifikacyjne. Uczniowie kończący BSII mają możliwość przystąpienia do egzaminu maturalnego. W 2022 r. nikt nie skorzystał z tej możliwości, w 2023 r. do egzaminu maturalnego przystąpiło cztery osoby⁴⁰. Egzamin zdała jedna osoba co stanowiło 25% zdających.

(akta kontroli tom III str. 149-174)

³⁵ Na podstawie planu pracy zespołu przedmiotów zawodowych na rok szkolny 2022/2023.

³⁶ Liczba uczniów, którzy przystąpili do obydwu części egzaminu zawodowego – pisemnej i praktycznej.

³⁷ W 2022 r. BSI kończyło dwa roczniki: uczniowie po szkole podstawowej (30 uczniów) i po gimnazjum (32 uczniów).

³⁸ 29 uczniów po szkole podstawowej i 30 uczniów po gimnazjum.

³⁹ W 2020 r. – jeden uczeń, w 2021 r. – czterech, w 2022 r. – trzech, w 2023 r. – jeden.

⁴⁰ Dwóch absolwentów z roku szkolnego 2021/2022 i dwóch z 2022/2023.

2.8. Zespół Szkół w okresie objętym kontrolą współpracował z 22 instytucjami i przedsiębiorstwami m.in. w zakresie udziału młodzieży w spotkaniach edukacyjnych, zajęciach laboratoryjnych, wykładach, udziału najzdolniejszych uczniów w kołach naukowych, zajęciach instruktazowych z doradztwa zawodowego, poruszania się na rynku pracy (Wyższa Szkoła Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie, Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Filia Chełm, Mobilne Centrum Informacji Zawodowej w Chełmie, Powiatowy Urząd Pracy). Realizując projekty unijne współpracowano ze Szkołą Języków Obcych „Tawa”⁴¹. W ramach współpracy z hotelami i miastem partnerskim Sindelfingen w Niemczech uczniowie mieli możliwość odbywania dwutygodniowych praktyk w hotelach Marriott i Erikson. Zespół Szkół współpracował z 44 przedsiębiorcami, u których odbywały się praktyki zawodowe: restauracjami, hotelami, cukierniami, pizzeriami, barami, stołówkami. Przedsiębiorcy wspierali proces kształcenia poprzez:

- przyjmowanie na praktyki szkolne;
- udział w opracowaniu programów praktyk i staży dla uczniów realizowanych w ramach projektów unijnych;
- konsultacje podczas opracowania programów nauczania poszczególnych zawodów;
- konsultacje podczas opracowania programów zajęć pozalekcyjnych w ramach projektów unijnych;
- współorganizację konkursów zawodowych i wsparcie organizacji w postaci produktów spożywczych.

W ramach środków RPO WL (projekt „Najlepsi, bo profesjonalni” nr RPLU.12.04.00-06-0079/18), 42 uczniów Szkoły branżowej I stopnia zrealizowało praktyki zawodowe u pracodawcy w wymiarze 150 godzin. Praktyki były realizowane poza zajęciami lekcyjnymi w ciągu roku szkolnego, na kierunku kucharz, cukiernik w 21 grupach po 2-4 osoby uwzględniających kierunki kształcenia, w tym po 7 grup w latach szkolnych od 2020/2021 do 2022/2023. Każda grupa zrealizowała 150 godzin praktyk, po 3-6 godzin dziennie (łącznie 3150 godzin). Dyrektor ZSGiH wyjaśniła, że nie tworzone klasy patronackie. Pracodawcy nie uczestniczyli w zebraniach Rady Pedagogicznej, byli oni informowani o takiej możliwości, jednak z niej nie korzystali. Sprawy związane z organizacją praktyk zawodowych odbywały się na linii pracodawca – kierownik szkolenia praktycznego. Pracodawcy uczestniczyli w konsultacjach podczas opracowania programu nauczania zawodu, zgodnego z podstawą programową kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, dla BSI (2019) oraz BSII (2020). Konsultacje odbywały się telefonicznie lub podczas spotkań w grupie roboczej. Na potrzeby pracodawców w programie ujęto m.in. zagadnienia z kuchni innych narodów (kuchnia włoska, żydowska, regionalna), żywienie dietetyczne, wegetariańskie, alternatywne, serwis specjalny. Programy do nauki zawodu obejmują wszystkie obszary niezbędne do podjęcia pracy u pracodawcy. Zaproszenia kierowano do pracodawców branży gastronomicznej, cukierniczej i hotelarskiej podczas prac nad programami praktyk i staży oraz zajęć dodatkowych rozwijających umiejętności zawodowe.

(akta kontroli tom I str. 101-109)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności Zespołu Szkół w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Zespołu Szkół w zakresie realizacji procesu kształcenia.

⁴¹ Zawodowi.pl nr RPLU.12.04.00-IZ.00-06-001/16 zrealizowany w okresie 1 września 2017 – 31 października 2020 r.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o uzupełnienie brakujących osłon grzejników centralnego ogrzewania w budynku ZSGiH.

W związku z uzupełnieniem w trakcie kontroli NIK brakujących wpisów w książce obiektu budowlanego budynku ZSGiH, NIK odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego w tym zakresie.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 8 grudnia 2023 r.

Kontroler
Dariusz Barej
Gł. specjalista kontroli państwowej
/podpisano elektronicznie/

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch
/podpisano elektronicznie/